

Pallas: een kennismaking

1. Inleiding

Pallas: een geïntegreerd ontsluitings- en beheerssysteem voor verschillende types documenten

Pallas is een geïntegreerd ontsluitings- en beheerssysteem speciaal ontwikkeld voor archiefinstellingen en documentatiecentra. Deze centra bewaren en ontsluiten doorgaans verschillende types documenten zoals boeken, manuscripten, archieven en diverse collecties waaronder foto's en persknipsels. Om deze verschillende documenttypes met één enkel systeem te kunnen beheren en ontsluiten, is Pallas zo ontworpen dat het vier verschillende beschrijvingsmodules in één hoofdmodule integreert:

- een archiefmodule
- een module manuscripten
- een bibliotheekmodule
- een fototheekmodule

Deze modules zullen in de toekomst worden aangevuld met specifieke beschrijvingscriteria voor kaarten en plattegronden, geluidsdragers en museumobjecten. Pallas bevat ook een aantal modules om andere aspecten van het beheer geautomatiseerd uit te voeren, zoals een leeszaalregistratie. Een uitleenmodule is in ontwikkeling.

Pallas onderscheidt zich van andere ontsluitings- en beheerssystemen dankzij de mogelijkheid om verschillende types documenten (archiefbestanden; manuscripten; boeken, tijdschriften, artikels; foto's) in één hoofdmodule in te voeren en te beheren. Pallas houdt daarbij rekening met de specifieke beschrijvingsvoorwaarden en consultatiebehoeften van die materialen. Het systeem is hiervoor gebaseerd op de volgende internationale beschrijvingsnormen en -standaarden:

- MaRC voor de structuur van de database
- ISBD voor bibliotheekdocumenten
- ISAD (G) voor beschrijving van archieven en archiefstukken

- SEPIADES voor de beschrijving van beeldmateriaal
- APPM2 voor de uniforme reproductie van de beschrijvingen
- EAD voor de uitwisseling van digitale inventarissen

De verschillende beschrijvingsmodules van het systeem zijn zo ontworpen dat ze in het gebruik sterk op elkaar lijken, wat de gebruiksvriendelijkheid ervan zeker ten goede komt.

Het beschrijven van verschillende documenttypes in hetzelfde systeem biedt bovendien een technisch voordeel: complexe intermediaire software om de verschillende systemen met elkaar te verbinden is overbodig. Ook dat komt de gebruiksvriendelijkheid ten goede. Pallas is natuurlijk ook uitermate geschikt om alleen archieven te beschrijven, wat van bij de aanvang de kern van het systeem was.

Een geïntegreerde invoering maakt een geïntegreerde raadpleging mogelijk

Door de integratie van de verschillende modules kan enerzijds de archivaris verschillende types documenten op een heel overzichtelijke manier beheren en ontsluiten. Anderzijds kunnen de gebruikers in de consultatiemodule (de OPAC of *Online Public Access Catalog*) de verschillende archieven en collecties tegelijkertijd doorzoeken. Met één gerichte zoekvraag zijn alle documenten (archiefstukken, manuscripten, boeken, tijdschriften en artikels, en foto's) over een bepaald onderwerp, een bepaalde persoon of een bepaalde plaats terug te vinden.

Pallas is 100% web-designed

Pallas is volledig web-gebaseerd. Zowel het systeem Pallas als de gegevens die in Pallas worden ingevoerd, worden opgeslagen en beheerd op een centrale server buiten de gebruikersinstelling die beheerd wordt door BruDISC. Daardoor hoeft uw instelling niet te investeren in dure hardware zoals computers met veel opslagcapaciteit en een server en evenmin investeren in informatici die zich bezig houden met het complexe beheer van de gegevens, de bescherming ervan, het maken van back-ups en de terbeschikkingstelling via het Internet. U blijft bovendien altijd eigenaar van de beschrijvingen die u invoerde.

Bovendien dient u niets te installeren. U krijgt een link naar een webadres waar u kan inloggen met uw persoonlijke gebruikersgegevens. Ook hoeft u zelf het systeem niet te *upgraden*. Ook dit gebeurt centraal op de server. Een centraal beheer heeft trouwens als grote voordeel dat bij eventuele problemen sneller en doeltreffender kan worden ingegrepen.

Een web-based systeem vergemakkelijkt de verbinding van de gegevens met andere inhoudelijk gelijklopende data op het Internet. Hierdoor is het mogelijk om via een gemeenschappelijk portaal verschillende databanken tegelijk te doorzoeken, zonder dat daarbij recurrente gegevensoverdrachten nodig zijn of dezelfde gegevens verschillende kerendiensten ingevoerd te worden.

2. Gegevens opzoeken en raadplegen door de externe gebruiker

De interface van de consultatiemodule OPAC is beschikbaar in drie talen: Nederlands, Frans en Engels. In principe is het aantal talen onbeperkt en kan dit in de toekomst

worden uitgebreid.

Nadat de gebruiker de taal heeft geselecteerd, kan hij de zoekopties bepalen. Er kan gezocht worden via titel, woord(en) uit de titel, op naam van de vormer/auteur/uitgever (personen en instellingen), en op trefwoord of referentienummer. De gebruiker kan hierbij in alle documenttypes (archief, manuscripten, bibliotheek, foto's) tegelijk zoeken of zich beperken tot slechts één of enkele documenttypes. De zoekresultaten worden door Pallas gegroepeerd per documenttype (archieven; manuscripten; boeken, artikels; foto's). Binnen het type 'archieven' worden de zoekresultaten tevens weergegeven per beschrijvingsniveau (groep/bestand/serie/dossier/stuk). De gebruiker kan altijd een zoekresultaat in zijn context opvragen: hij kan zien waar de individuele archiefbeschrijving zich precies in het archiefbestand situeert en op welk beschrijvingsniveau het zich bevindt.

De archieven hoeven niet noodzakelijk via de zoekmodule doorzocht te worden. Het is evengoed mogelijk de archiefboom (dit is de schematische voorstelling van de onderdelen van al het archief die de instelling beheert en die verder hiërarchisch onderverdeeld zijn) systematisch te doorlopen vanaf het hoogste beschrijvingsniveau tot op stukniveau. Deze zoekprocedure kan worden vergeleken met de wijze waarop klassieke archiefinventarissen worden 'doorbladerd'.

3. Gegevens invoeren door de interne gebruiker

De interface van de invoer- of catalografiemodule is in twee talen beschikbaar: Frans en Nederlands. Het systeem is ook intern tweetalig, d.w.z. dat de archivaris-catalograaf niet-bibliothecaire beschrijvingen (waarvan de taal niet bepaald wordt door die van het document) kan invoeren in zijn eigen taal.

De invoermodule heeft een zoek- en bladerfunctie die lijkt op die van de OPAC. Daarnaast omvat de invoermodule momenteel vier submodules voor de beschrijving en het beheer van 1) archieven, 2) manuscripten, 3) boeken, tijdschriften, artikels en 4) foto's. Elke module opent met een hoofdvenster waarin de eigenlijke beschrijving en de belangrijkste kenmerken van het te beschrijven document worden weergegeven. Via het hoofdvenster kunnen de verscheidene subvensters worden geopend. Sommige van deze subvensters zijn specifiek ontworpen voor één documenttype, andere subvensters (bv. plaatskenmerken/plaatsnummers en auteurs/vormers) zijn overkoepelend.

Linken

Dankzij het geïntegreerde karakter van Pallas kunnen er verbanden (links) gelegd worden tussen verschillende types documenten. Zo kan bijvoorbeeld een boek dat uit een archiefbestand komt, in de bibliotheekmodule beschreven worden en van daaruit aan het archiefbestand gelinkt worden. Eveneens kan er aan een document een verwijzing naar bijvoorbeeld een ander bestand, een bron en/of een website toegevoegd worden.

Pallas maakt het eveneens mogelijk elektronische documenten als bitmaps (d.w.z. gescande afbeeldingen of documenten), Acrobat-documenten en video- en geluidsfragmenten aan een beschrijving te koppelen. In het geval van foto's wordt, wanneer er meerdere foto's beschikbaar zijn, de hele reeks eerst in een mozaïekvorm weergegeven. De gebruiker kan daarin bladeren of een afbeelding selecteren en deze vervolgens verder in detail bekijken.

Niet alle ingevoerde gegevens zijn direct voor het publiek zichtbaar

De archivaris-catalograaf kan in Pallas eigenhandig het toegangsniveau (d.w.z. tot op welke hoogte een ingevoerd bestand(deel) voor anderen toegankelijk is) van een groep/bestand/serie/dossier/stuk bepalen. Zo kan bijvoorbeeld worden aangeduid of een ingevoerd archiefbestand(deel) ofwel uitsluitend toegankelijk is voor de archivaris-catalograaf, ofwel voor alle medewerkers van de instelling ofwel eveneens voor het publiek. Dit toegangsniveau kan voortdurend worden aangepast al naargelang de behoeften (bv. wanneer de inventarisatie is voltooid en het ingevoerde archiefbestand kan/mag door het publiek geraadpleegd worden).

Van ingevoerde gegevens tot papieren inventaris

Het systeem laat toe om archivalistische beschrijvingen die in Pallas werden ingevoerd, te exporteren in een EAD-formaat (*Encoded Archival Description*). EAD, een internationale XML standaard, maakt de uitgave van elektronische zoekinstrumenten en het afdrukken van papieren versies mogelijk. Door een simpele klik op het hiertoe voorziene icoon wordt de inventaris automatisch gegenereerd. Bovendien heeft men keuze uit een zes-tal presentatiemogelijkheden.

Door het combineren van deze functies kan Pallas dus gebruikt worden als een instrument voor het opmaken en genereren van ‘klassieke’ archiefinventarissen.

4. BruDISC

BruDISC is een vzw die gespecialiseerd is in:

- technische expertise op het terrein van zowel digitaal als niet-digitaal archiefbeheer, documentbeheer (*records management*) en documentatiebeheer.
- onderzoek en *consultancy* betreffende het bovengenoemde terrein en aanverwante materies als beschrijven, procesanalyse, beheer van metadata, toepassen van standaarden etc.

Naast Pallas verdeelt en ondersteunt BruDISC eveneens de software DISSCO, een elektronisch *records management* systeem, ontworpen voor openbare instellingen, dat algemene administratieve processen ondersteunt.

Zowel Pallas als DISSCO werden ontwikkeld dankzij gezamenlijke onderzoeksprojecten aan de VUB, ULB en SOMA (DISSCO eveneens met de medewerking van het KMI).

Contact

Véronique De Herde

Coördinator – Pallas project

Tel. +32 (0)2 650 46 74

Fax +32 (0)2 650 35 67

Email pallas@brudisc.be

BruDISC asbl/vzw.

Avenue F.D.Rooseveltplaan 50-CP/PB 170, 1050 Bruxelles- Brussel

Tel.: +32 (0)2/650 46 74.

Fax: +32 (0)2/650 35 67.

RPM/RPR: BE-476 458 654